

MICHAŁ M. PETKA

ORCID: 0000-0002-4779-9783

Sprawozdanie z XXXV Łądzkiego Sympozjum Liturgicznego

Łąd nad Wartą, 21 października 2022 r.

21 października 2022 r. w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego odbyło się XXXV Łądzkie Sympozjum Liturgiczne. Temat tegorocznego spotkania brzmiał: „Adwent mocnym okresem roku liturgicznego”. Jak co roku wydarzenie odbywało się pod patronatem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego i zgromadziło około pięćdziesięciu uczestników – duchownych, konsekrowanych i świeckich, w tym alumnów z sześciu seminariów, zarówno diecezjalnych, jak i zakonnych.

Całość tego ważnego wydarzenia naukowego rozpoczęła się o godzinie 9.00 modlitwą pod przewodnictwem organizatora, ks. dr. hab. Radosława Błaszczyka SDB, który również skierował do zebranych słowo wstępne. Gospodarz wspomniał 70. rocznicę powstania salezjańskiego seminarium duchownego, nawiązał do wieloletniej tradycji Łądzkich Sympozjów Liturgicznych i przywitał zaproszonych gości, wśród których gościem honorowym był ks. bp dr Piotr Greger, przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski. Następnie odczytano listy skierowane do uczestników przez prymasa Polski oraz Sekretariat Stanu Stolicy Apostolskiej.

W dalszej kolejności rozpoczęła się przedpołudniowa sesja sympozjum, w czasie której wygłoszono trzy referaty. Przed ich prezentacją ks. dr hab. Radosław Błaszczyk SDB przedstawił sylwetki poszczególnych prelegentów. O przewodniczenie pierwszej sesji został poproszony ks. bp Piotr Greger, który też jako pierwszy zabrał głos. Jego wystąpienie było zatytułowane: *Aktualne prace liturgicznej komisji Episkopatu Polski*. Na wstępie prelegent zreferował spotkania w trakcie ubiegłorocznej wizyty *ad limina*, nawiązując szczególnie do rozmów prowadzonych w Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, których podsumowaniem był list prefekta dykasterii do Konferencji Episkopatu Polski.

Dokument ten został opublikowany w 110. numerze czasopisma „Anamnesis”. Następnie bp Greger przedstawił oficjalne tłumaczenie papieskiego dokumentu *Desiderio desideravi*, które uzyskało odpowiednie zatwierdzenie. Poruszono również kwestię tzw. konsekracji wdów oraz obrzędu pogrzebu z urną. Prelegent zapoznał słuchaczy również z etapami prac nad księgami liturgicznymi, podkreślając zakończenie prac nad tłumaczeniem *Martyrologium Romanum*, oraz zatwierdzenie tekstów liturgicznych dla obchodów świętych: Marii, Marty i Łazarza, błogosławionych: kard. Stefana Wyszyńskiego, s. Elżbiety Czackiej i ks. Jana Machy oraz przedstawił hymn do bł. Karoliny Kózkówny. Pokróćce zostały przedstawione sprawy aktualnie, dyskutowane podczas spotkań komisji, m.in. posługa katechisty, implikacje *motu proprio* „*Spiritus Domini*” oraz upoważnienie lokalnych duszpasterzy do udzielenia zgody na użycie Hostii z niewielką ilością glutenu. Na koniec ks. bp Greger wyjaśnił kwestię wymieniania imienia ordynariusza w czasie modlitwy eucharystycznej.

Drugi referat, pod tytułem *Okres Adwentu w liturgii Orientu na przykładzie tradycji zachodnio-syryjskiej*, został zaprezentowany przez ks. dr. hab. Mateusza R. Potoczego, prof. Uniwersytetu Opolskiego. Najpierw prelegent wprowadził słuchaczy w różnice kalendarza liturgicznego, które występują między liturgią zachodnią a rytym zachodnio-syryjskim i wschodnio-syryjskim. Podkreślona została rola postów, podziału roku na okresy pentakostalne oraz początku roku liturgicznego, który ma miejsce w Niedzielę Poświęcenia Kościoła. Następnie został przedstawiony okres przygotowania do świąt Bożego Narodzenia, który nosi nazwę *Subārā*. Prelegent wskazał na znaczenie terminu „zwiastowanie” w liturgii zachodnio-syryjskiej oraz jego biblijne odniesienia w poszczególne niedziele okresu przygotowania. Omówiony został układ poszczególnych niedziel Adwentu oraz ich znaczenie. Trzecia część referatu poświęcona była tekstom liturgicznym, które wskazywały na treść obchodzonego świętowania. Autor referatu skupił się na treści *sedrā* poszczególnych niedziel. Zostały wykazane różnice w podejściu teologicznym do treści okresu Adwentu na Zachodzie i we wspomnianych tradycjach Orientu.

Trzeci referat, *Pedagogiczny charakter pieśni adwentowych w świetle gregoriańskiego archetypu*, przedstawiony został przez ks. dr. hab. Mariusza Białkowskiego, prof. Akademii Muzycznej w Poznaniu. Na wstępie prelegent wyjaśnił zastosowane pojęcia: pedagogika, pieśni adwentowe i archetyp. Pierwsza część wystąpienia poświęcona była analizie treści antyfon *Introit* na poszczególne dni Adwentu, która pozwoliła uzyskać główne tematy przejawiające się w śpiewach na wejście tego okresu. Prelegent w drugiej części porównał zbiory pieśni w *Śpiewniku liturgicznym* i w *Śpiewniku kościelnym*, jak również treści poszczególnych

śpiewów z wynikami analizy treści antyfon. Zaprezentowano kierunek twórczości autorów pieśni kościelnych. Podsumowaniem było pokazanie pedagogiki pieśni adwentowych, które są jedną z form katechezy oraz pokazują wrażliwość i duchowość autorów poszczególnych epok, w których powstawały.

Pierwszą część referatów zakończyła dyskusja, w czasie której obecni na sali mogli zabrać głos. Poruszono w niej tematykę muzyki liturgicznej, hymnów i rubryk.

O godz. 12.00 została odprawiona uroczysta Eucharystia, w czasie której homilię wygłosił ks. bp Piotr Greger. Po obiedzie, w czasie przerwy, uczestnicy mogli zwiedzić budynki poklasztorne, w których aktualnie mieści się Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie.

Druga część referatów rozpoczęła się o godz. 14.30 przedstawieniem kolejnych prelegentów przez ks. dra hab. Radosława Błaszczyka SDB. Sesji przewodniczył ks. dr hab. Mateusz R. Potoczny, prof. UO – dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego.

Jako pierwszy w tej sesji zabrał głos ks. dr hab. Erwin Mateja, prof. UO. Tytuł jego przedłożenia brzmiał: *Dzieje rorat w Polsce na przykładzie Śląska*. Na początku zostało wyjaśnione zacznienie formularza *Roratae* oraz jego historyczne występowanie w księgach liturgicznych na terenie Polski. Podkreślono rolę mszałów zakonnych, w których ten formularz występował najwcześniej. Następnie prelegent przedstawił rozpowszechnienie praktyki celebracji rorat przez bractwa literackie oraz rorantystów. W kolejnej części referatu zaprezentowany został wpływ Mszy roratniej na pobożność ludową oraz jej wielką popularność na ziemiach polskich i na Śląsku. Omówione zostały zwyczaje związane z roratami, ich pora celebracji oraz zmieniające się przepisy liturgiczne.

Drugi referat sesji popołudniowej, pod tytułem *Mistagogiczny charakter symboliki adwentowej w duszpasterstwie parafialnym*, został wygłoszony przez ks. dr. Jakuba Dębca z Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie. Pierwsza część wypowiedzi poświęcona była pojęciu mistagogii. Prelegent przedstawił szeroki wachlarz jego znaczeń oraz zaznaczył wagę, jakie one niosą, kiedy mowa o celebracji liturgii. Następnie zostały przedstawione znaki pojawiające się w kościołach w czasie Adwentu: wieniec adwentowy, roratka i lampiony oraz kalendarz adwentowy. Ks. Dębiec omówił genezę powstania oraz znaczenie każdego z nich w liturgii kościołów parafialnych. W trzeciej części swojego wystąpienia, posiłkując się zdjęciami, referujący ukazał sposób i znaczenie właściwego użycia tych symboli adwentowych oraz przedstawił możliwe nadużycia, jakie mogą wystąpić przy dekorowaniu przestrzeni liturgicznej w czasie Adwentu.

Oba referaty podsumowano dyskusją, która skupiła się wokół rorat, symboli adwentowych oraz sposobu organizacji celebracji liturgicznych dla dzieci.

Okolo godz. 16.00 ks. Radosław Błaszczyk SDB podsumował całość sympozjum, dziękując prelegentom, uczestnikom oraz organizatorom, w tym klerykom seminarium salezjańskiego w Łądzie, którzy przygotowali zaplecze techniczne i organizacyjne.